

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 26 квітня 2024 року

Одеса
«Фенікс»
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

Матеріали видано в авторській редакції

<i>Ульянова Галина Олексіївна, Ульянов Олексій Іванович</i> СВОБОДА ТВОРЧОСТІ ТА ЇЇ ЗМІСТ	657
<i>Бааджи Наталія Пилипівна</i> РОЛЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ МАРОК У ЦИФРОВОМУ МАРКЕТИНГУ	659
<i>Галупова Лариса Ігорівна</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ (НЕЙРОМЕРЕЖ) У ПРАВОВІЙ СФЕРІ	661
<i>Ennan Ruslan</i> LEGAL REGULATION OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE EUROPEAN UNION	664
<i>Кирилюк Алла Володимирівна</i> ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕРНЕТ-ПРАВОВІДНОСИН	667
<i>Кравченко Олександр Миколайович</i> КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ ТА КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	670
<i>Бугаєць Альона Сергіївна</i> РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЗАСОБАМИ МІЖНАРОДНОГО ПРАВА ...	673
<i>Височин Дмитро Олександрович</i> ПАРАЛЕЛЬНИЙ ІМПОРТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ	675
<i>Hrytseniuk Vladyslav, Golovatyuk Ivan</i> THE PROBLEM OF IDENTIFYING INTERNET USERS	676
<i>Козир Олександр Олександрович</i> ОСОБЛИВОСТІ КОРИСТУВАЦЬКОГО КОНТЕНТУ	678
<i>Ларіонов Владислав Сергійович</i> ПРАВОВА ОХОРОНА ТВОРІВ, СТВОРЕНИХ ЗА ДОПОМОГОЮ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ	680
<i>Шендрік Ірина Сергіївна</i> ПРИРОДА ТА СУТНІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ ЯК ОБ'ЄКТУ АВТОРСЬКИХ ПРАВ	683

СЕКЦІЯ 16. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ГОСПОДАРСЬКОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ

<i>Подцерковний Олег Петрович</i> ЩОДО НАГАЛЬНИХ КРОКІВ УСУНЕННЯ ОКРЕМИХ ПЕРЕШКОД ДЛЯ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ В УКРАЇНІ	685
<i>Будурова Ганна Миколаївна</i> НОВЕЛИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ	687
<i>Войнарівський Микола Миколайович</i> ПРО ПЕРСПЕКТИВИ ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ НІМЕЧЧИНИ ПРИ ВДОСКОНАЛЕННІ АДМІНІСТРАТИВНО- ГОСПОДАРСЬКИХ САНКЦІЙ В УКРАЇНІ	690
<i>Добровольська Володимира Володимирівна</i> ЩОДО ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПЕРІОД ВОЄННИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	692
<i>Згама Антоніна Олександрівна</i> ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОСУДДЯ: ШЛЯХ ДО СПРАВЕДЛИВОГО ТА ЕФЕКТИВНОГО СУДОЧИНСТВА ..	694
<i>Квасніцька Ольга Олексіївна</i> ДО ПИТАННЯ ПРЕДМЕТА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІСТОБУДІВНОГО ПРАВА	696
<i>Попелюк Вадим Павлович</i> ЩОДО ВПЛИВУ ДЕРЖАВНОЇ ПРОГРАМИ ДОСТУПНОГО ІПОТЕЧНОГО КРЕДИТУВАННЯ ЖИТЛА “Є-ОСЕЛЯ” НА ЖИТЛОВЕ БУДІВНИЦТВО В УМОВАХ ВІЙНИ	699
<i>Бабалунга Олесь Михайлович</i> МІЖНАРОДНИЙ КОМЕРЦІЙНИЙ АРБІТРАЖ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ	701
<i>Велєв Іван Іванович</i> ЩОДО АДВОКАТСЬКОГО ГОНОРАРУ У ГОСПОДАРСЬКМУ ПРОЦЕСІ	703
<i>Зарічанський Григорій Віталійович</i> СВІТОВИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ КРИПТОБІРЖ ТА ОБІГУ КРИПТОВАЛЮТИ	705
<i>Ковалевич Ігор Ігорович</i> ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ	707
<i>Кубрак Гліб Олегович</i> МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	709
<i>Ляховецький Олександр Олександрович</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ З УРАХУВАННЯМ СУЧАСНОГО ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ	712
<i>Попович Павло Олександрович</i> ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРАВА ПРИТРИМАННЯ ЯК ГАРАНТІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ ДОГОВІРНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ У СФЕРІ ЗЕД(В УМОВАХ ЕВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ)	714

Загальна капіталізація ринку криптовалют у світі у 2021 році склала 2,3 трильйона доларів. США, що становить близько 1% світових фінансових активів. Сьогодні частка транзакцій найбільших віртуальних активів дуже мала в порівнянні з аналогічними показниками провідних платіжних систем. Використання віртуальних активів також є потенційно привабливим інвестиційним інструментом фінансової екосистеми для організації обміну, торгівлі та зберігання віртуальних активів для інвестицій.

Головною складовою збільшення обігу та ринкової капіталізації криптовалюти є зацікавленість інвесторів у використанні стабільних крипто-монет, нових технологій, децентралізованого фінансування та «розумних» контрактів. Цей інтерес МВФ характеризує інноваційний процес, який змінить майбутню систему банківської системи з відповідним зниженням ризиків для фінансової цілісності, стабільності та ефективності монетарної політики та стандартів конкуренції [5].

Отже, правове регулювання діяльності криптобіржта обігу криптовалют в Україні та в світі постійно розвивається, відповідаючи на виклики, які ставлять перед собою ці ринки. Незважаючи на певні відмінності в підходах, уряди більшості держав віддані створенню ефективного та безпечного регуляторного середовища для розвитку криптовалютної індустрії. Для подальшого успішного розвитку цієї галузі важливо продовжувати співпрацю та обмін досвідом між країнами та регуляторними органами.

Список використаних джерел

1. Ковальчук О. Адміністративно-правове регулювання ринку криптовалют в Україні. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 18 : Право. 2021. Вип. 35. С. 32–36.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо врегулювання обороту віртуальних активів в Україні : проект Закону України від 07.11.2023 № 10225. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/pubFile/2061102> (дата звернення: 31.03.2024).
3. Макурін А. А. Визначення правового статусу в Україні та за кордоном сучасних грошових знаків. *Проблеми економіки*. 2019. № 3(41). С. 202–207.
4. Івахно В. Криптовалюта в Україні: регулювати чи дозволити згоріти? URL: <https://loyer.com.ua/uk/kryptovalyuta-v-ukrayini-regulyuvaty-chy-dozvolity-zgority/> (дата звернення: 31.03.2024).
5. Златін В. Правове регулювання крипто-бірж в Україні. URL: <https://www.bca.education/pravoveregulyuvannya-kripto-birzh-v-ukrayini-bl/> (дата звернення: 31.03.2024).

Ключові слова: віртуальний актив, криптовалюта, постачальник послуг віртуальних активів, криптобіржа.

Keywords: virtualasset, cryptocurrency, virtualassetsserviceprovider, cryptoex.

Ковалевич Ігор Ігорович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права і процесу*

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ВИЗНАЧЕННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

Насамперед варто зазначити, що сьогодні не існує єдності думокстосовно визначення категорії «криптовалюта». Зокрема, не існує єдиного, підходу до визначення терміну «криптовалюта» ні з економічної, ні з юридичної точки зору, що також обумовлює виникнення труднощів в питанні правового регулювання обігу криптовалют. Більше того, переважна більшість робіт у сфері дослідження криптовалюти присвячені технічним аспектам, тому питання права часто залишається поза зоною дослідження авторів.

Наявні підходи до визначення криптовалюти умовно можна поділити на три групи: перший – системний за яким визначення криптовалюти здійснюється через визначення її характерних ознак; другий – технічний підхід за яким визначення криптовалюти здійснюється з огляду її технологічних особливостей; третій підхід – за яким категорія криптовалюти визначається шляхом звернення до суміжних термінів.

До першої групи підходу можна віднести визначення викладене у звіті Міжнародної групи з протидії відмиванню брудних грошей (FATF) за яким криптовалюта розглядається як заснована на математичних принципах децентралізована, конвертована валюта, яка захищена за допомогою криптографічних методів [1].

В рамках технічного підходу можна виділити визначення, запропоновані Т. Желюком та О. Бречком, які в своїх роботах зазначають, що криптовалюта – це стабільний універсальний інструмент глобальних фінансових платежів і одночасно як фінансовий інструмент з високою капіталізацією є конкурентною формою міжнародного переливу капіталу [2].

До представників технічного підходу також відноситься В. Г. Сословський, який визначає криптовалюту, як засіб розрахунків, який не має матеріальної форми, а існує у вигляді програмного коду, із застосуванням криптографічних методів захисту, випуск та облік якогочастіше децентралізований та відомий учасникам розрахунків; а також системою платежів, яку утворюють одиниця розрахунку та операцій з нею [3].

І. Лубенець як один із представників технічного підходу зазначає, що криптовалюта – це вид цифрової валюти, заснований на складних обчисленнях деякої функції, яку легко перевірити зворотними математичними діями, в основі емісії якої є принцип доказу виконання роботи Proof-of-work [4].

Звертаючись до третього підходу визначення криптовалюти наперед варто зазначити, що в рамках даного підходу найбільш поширеним є визначення криптовалюти шляхом посилання на суміжний термін «цифрові гроші (валюти)». Зазначений підхід на доктринальному рівні, можна спостерігати у роботах таких науковців як М. Орехов, І. Лубенець, П. Девід та інші.

Спільним для дефініцій запропонованих вищезазначеними авторами є визначення криптовалюти через категорію «цифрові гроші (валюти)».

Водночас необхідно враховувати, що «цифрові гроші (валюти)» – це загальний термін, який використовується в науковій літературі для опису цифрових фіатних грошей (валют), що підлягають централізованому регулюванню та цифрових приватних валют, що не підлягають регулюванню – децентралізовані цифрові валюти.

Враховуючи ознаку децентралізованості обігу криптовалюти слідує наступне співвідношення даних категорій: усі криптовалюти – це «цифрові гроші (валюти)» в широкому розумінні даного терміну, проте не всі «цифрові гроші (валюти)» є криптовалютами (до прикладу «е-гривня» або «криптогривня», що розробляється НБУ та підлягає державному регулюванню).

Розглянувши вищезазначені визначення криптовалюти в рамках різних підходів можна дійти висновку, що застосування системного підходу направлено на встановлення вичерпних ознак категорії криптовалюти з метою її виокремлення серед суміжних категорій. В той же час застосування технічного підходу видається надто формалізованим, оскільки визначення криптовалюти через опис технологічних особливостей обігу останньої не дає можливості визначити місце криптовалюти серед інших суміжних об'єктів господарських операцій та відповідно встановити механізм для її правового регулювання. При цьому застосування технічного підходу дозволяє виокремити практичні аспекти функціонування криптовалюти без визначення яких вбачається неможливим застосування заходів правового впливу, як елементу правового регулювання відносин у сфері криптовалюти. У свою чергу підхід звернення до суміжних категорій з метою визначення криптовалюти не може в повній мірі бути застосованим до криптовалюти через її характерні ознаки. Водночас застосування даного підходу

дозволяє виокремити потенційні способи правового регулювання криптовалюти за аналогією до правового регулювання поширених фінансових інструментів.

Підсумовуючи вищезазначене слідє висновок, що при визначенні категорії криптовалюти звернення до всіх підходів сприятиме повноті правового регулювання криптовалюти, що є необхідним на даному етапі становлення правовідносин у сфері криптовалюти.

Список використаних джерел

1. Звіт FATF «Віртуальні валюти: основні визначення і потенційні ризики у сфері ПВД/ФТ» від 27.06.2014 – розділ «Home/Publications/MethodsandTrends/VirtualCurrencies: KeyDefinitionsandPotential AML/CFT Risks». URL: <http://www.fatf-gafi.org/publications/methodsandtrends/documents/virtual-currency-definitionsaml-cft-risk.html>

2. Желюк Т., Бречко О. Використання криптовалюти на ринку платежів: нові можливості для національних економік. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2016. № 3. С. 50–60.

3. Сословський В. Г., Косовський І. О. Ринок криптовалют як система. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2016. Вип. 2. С. 236–246. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fkd_2016_2_24P

4. Лубенець І. Огляд цифрових криптовалют. *Блог експертів про фінанси*. 2014. URL: http://www.prostoblog.com.ua/lichnye/byudzhet/obzor_tsifrovyyh_kriptoalyut

Ключові слова: криптовалюта, цифрові гроші, теоретичні підходи визначення криптовалюти, правове регулювання.

Keywords: cryptocurrency, digital money, theoretical approaches to defining cryptocurrency, legal regulation.

Кубрак Гліб Олегович

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права та процесу*

МІСЦЕ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ МСБ В ДЕРЖАВНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ ТА ПРАВОВІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

З початком війни в Україні функціонування бізнесу зазнало значних змін – від закриття підприємств до пошуку нових ринків. Безпекові та економічні кризи створюють нові вимоги для збереження стійкості та розвитку малого та середнього бізнесу. Навіть в умовах війни, малі та середні підприємства стимулюють ділову активність, підтримують добробут підприємців та населення, і забезпечують стійкість соціально-економічної системи країни. Тому пошук нових шляхів підтримки розвитку бізнесу в умовах невизначеності є важливим завданням для національної економіки України.

Дослідження зарубіжних і вітчизняних вчених присвячені пошуку шляхів забезпечення комплексу взаємопов'язаних питань щодо соціальної спрямованості господарювання, соціальної відповідальності суб'єктів господарювання, інклюзивного розвитку бізнесу та взаємодії суб'єктів господарювання з інститутами громадянського суспільства. Серед авторів таких досліджень можна відзначити Д. Аджемоглу, Б. Гугінс, С. Дева, А. Карролл, Ф. Котлер, М. Крамер, Д. Маттен, Р. МакКоркодейл, А. Менден, Ф. Мірвіс, С. Мукерджі, Дж. Подеста, М. Портер, А. Рамасастрі, Дж. Робінсон, Ч. Саху, М. Фрідман, Р. Фріман, Н. Лі, М. Юнгк, В. Мамутов, В. Геєць, Е. Лібанова, В. Устименко, Р. Джабраїлов, В. Манзюк та інші.

Метою є теоретичне дослідження місця державної підтримки МСБ в державній економічній та правовій політиці України в сучасних умовах.